

4. Корнійчук Л. Я. Історія економічної думки України. Навч. посібник. / Л. Я. Корнійчук. – К. : КНЕУ, 2004. – 431 с.

5. Яковенко Н. Вступ до історії / Наталя Яковенко. – К. : Критика, 2007. – 375 с.

Штань Марина Володимирівна, к.е.н., доцент
кафедри фінансів та банківської справи
Національної академії управління

ТЕОРЕТИКО-ЕВРИСТИЧНИЙ І ПРАКТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Зростаюча динамічність змін зовнішнього та внутрішнього середовища створює можливості для функціонування складних відкритих соціально-економічних систем і супроводжується структурними трансформаціями їхніх зв'язків. Конкурентоспроможність національної економіки, успішність її розвитку та рівня життя населення визначається ступенем використання досягнень науково-технічного прогресу, оскільки він утвердився як найважливіший чинник економічного зростання. Залежно від рівня розвитку інноваційної діяльності, здатності підприємців створювати нові продукти, ініціювати новітні процеси визначається життєздатність й ефективність суспільних інститутів [3, с. 5-7].

Конкурентоспроможність національної господарської системи значною мірою обумовлюється сприятливими чинниками для максимально повного використання творчого потенціалу особистості. Якраз ця обставина створює для країни можливість масштабно використовувати у національних інтересах інтелектуальний потенціал. Завдяки цьому розвинені країни отримують переваги, які менш розвиненим державам неможливо компенсувати іншими засобами, окрім розвитку свого інтелектуального потенціалу.

Для України, яка є країною з ресурсно-промисловою системою господарювання, особливо актуальною є стратегія трансформації власної господарської системи у напрямі розробки

теоретико-методологічних і практичних підходів до формування та реалізації інноваційних процесів. Усвідомлення інноваційного розвитку як найефективнішого шляху виходу з економічної кризи, зростання ролі держави у реалізації інноваційної моделі економіки, стимулювання інвестицій в інноваційну сферу, сприяння розвитку економіки знань, підвищення мотивації праці та підприємництва виступають основними складовими нової парадигми. Інновації стали частиною сучасної епохи, а те, що тільки передбачалося ще двадцять років тому, майже повністю реалізувалося [4, с. 486–487].

Передумови і прототиби всіх перелічених інновацій уже існують і проходять безперервне тестування задля поліпшення показників і подальшої реалізації у житті людства. Інновації – це еволюційний шлях, який людство вже обрало. Інноваційна революція вже відбулася, людство її давно акцептувало. В Україні спостерігається лише відгомін інноваційного прогресу, який повним ходом крокує давно глобалізованим світовим науковим простором. Слід наголосити на двох важливих обставинах. По-перше, у нашій країні немає особливих проблем з нестачею винахідників та інноваторів. По-друге, у світі змінилася концепція наукового розвитку.

У світі відбувається поступове відхід від традиційної концепції «освіта-університет-наука-інновації». Завдяки сучасним технологіям і безпрецедентному доступу до різноманітної інформації, інноватором, експериментатором, винахідником може стати кожна талановита людина. Головна проблема українського інноваційного простору полягає у відсутності залучення у сучасні наукові кластери. Наприклад, США і Європа – це наукові кластери, які працюють спільно, оскільки завдяки Інтернету нині не потрібно переміщувати науковців з однієї країни в іншу [5].

Насправді «технологічна яма», в якій перебуває Україна, не є унікальною, оскільки багато країн уже проходили аналогічні періоди. Аналізуючи їхній досвід, слід звернути увагу на те, що за непростих умов розвитку вони зробили наголос на інноваціях. Поки що за рівнем розвитку інноваційного капіталу Україна суттєво відстає. Головна проблема, яка не дозволяє українським інноваторам допомогти суспільству вийти

на нову якість життя, – це низька додана вартість вітчизняної економіки. Україна повсякчас «наздоганяє» глобальний процес змін, а натомість повинна оцінити новий соціальний капітал і можливості, якими є інтелектуальні ресурси.

Сучасні економіки функціонують здебільшого за рахунок ренти людського капіталу. Натомість країни, які відстають, продовжують використовувати ренту промислового та фінансового капіталу, перебуваючи у постійному пошуку ресурсів для його нагромадження та відтворення. Зараз існує унікальна можливість, оскільки йдеться про здатність мобілізувати інтелектуальний ресурс у непростих умовах.

Саме технологічна перевага України могла би стати національною ідеєю, яка дозволить нам у найкоротший термін вийти на траєкторію стійкого економічного зростання. Одна з головних проблем – відсутність гарантій для повернення інвестицій, а також проблема із захистом інтелектуальних прав. Саме цей аспект впливає і на відплив інтелектуальних ресурсів нашої країни. Україні необхідна законодавча база, яка захищає інтелектуальну власність. Як тільки в Україні буде захищена належним чином інтелектуальна власність, інноваторам не потрібно буде їхати за кордон для патентування своїх винаходів [5].

Такий простір повинен функціонувати в Україні. Однак, якщо це стане можливим в Україні, інвестори самі зацікавляться українським науковим кластером й інтегрують його у загально-світовий контекст. У книзі Д. Аджемоглу і Д. Робінсона «Чому нації зазнають поразки. Походження влади, багатства і бідності» йдеться про переваги функціонування так званих інклюзивних суспільств. Для того, щоб інновації знайшли застосування у суспільстві, необхідно, щоб і воно також модернізувалося, а процес такої модернізації має відбутися на рівні горизонтальних інклюзивних взаємозв'язків [5].

Побудова інклюзивного суспільства є необхідною платформою, на якій інновації зможуть розвиватися. Отже, потрібно створити базу для захисту інновацій. Локомотивом інновацій має стати підприємницьке середовище разом із науковою спільнотою. Важливо, щоб розвитком інновацій зайнялися суспільні інститути. Україна не повинна проминути шлях

інновацій, тому що для подальшого успішного розвитку існують всі необхідні передумови. Самі обставини диктують єдиний вихід з нинішньої непростой ситуації – знайти і розвивати свої технологічні інноваційні ніші.

Індустрія інформаційних технологій в Україні є конкурентоздатною за вартістю кваліфікованої робочої сили. На сьогодні в Україні близько 100 тис. програмістів, які створюють до 2,5 млрд дол. доданої вартості протягом року. Вони мають достатньо експортних замовлень, однак потрібно, щоб їхня праця сприяла збільшенню доданої вартості якраз у країні. Для цього вони мають отримати внутрішнього замовника, а критичну масу в цьому може створити лише обробна промисловість [1].

Динамічна модель – це найкоротший шлях до тривалого економічного зростання. Очевидно, постає питання про місце підходів динамічної моделі у загальному процесі трансформації економіки України. Механізм запуску динамічної моделі являє собою набір заходів, зміни та інституцій, які сприяють економічній активності створюють сприятливе інвестиційне середовище.

Література

1. *Власюк В.* Власний шлях трансформації / В. Власюк. – Електронний ресурс. Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/business/vlasniy-shlyah-transformaciyi.html>
2. *Данилишин Б. М.* Тактика еволюціонізму в сучасному економічному розвитку світу (в аспекті Третьої та Четвертої промислових революцій) / Б. М. Данилишин // Економіка України. – 2016. – №8. – С. 44–61.
3. *Петриченко О.А.* Теорія суспільно-економічного розвитку: монографія / О.А. Петриченко. – К.: ННЦ ІАЕ, 2013. – 102 с.
4. *Уманців Г.В.* Інноваційний розвиток національної економіки в умовах глобальних трансформацій / Г.В. Уманців // Глобалізаційні виклики розвитку національних економік: Матеріали міжнарод.ї наук.-прак. конф.; за ред. А.А. Мазаракі. Ч. 1. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016 – С. 486–498.

5. Янковський І. Не зійти зі шляху інновацій / І. Янковський. – Електронний ресурс. Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/business/ne-ziyti-zi-shlyahu-innovaciy.html>

*Кондрат Олександр Борисович, к.е.н., старший викладач
кафедри історії та теорії господарства ДВНЗ «Київський
національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»*

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА ДУМКА ПРО ЗРОСТАННЯ ВПЛИВУ ДУХОВНО-КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇН

У сучасну епоху глобалізації, коли капітал легко перетинає національні кордони, коли інвестиційні фонди можуть бути виведені з однієї країни в іншу і миттєво реагувати на нові можливості для бізнесу, економічний розвиток усе частіше починає залежати від незвичних факторів. Сьогодні, як ніколи, економічне зростання має бути в межах досяжності будь-якої країни в будь-якій точці земної кулі. Для всіх є зрозумілим, що існують необхідні умови для залучення інвестицій і підвищення конкурентоспроможності країни у світовому господарстві. За умов стабільності уряду, верховенства права, і сприятливого клімату для інвесторів, будь-яка країна матиме необхідні позиції, для досягнення стійкого економічного зростання.

Проблема полягає у тому, що не всі країни здатні виконати ці умови. І навіть якщо більшість з основних умов задовольняються, певні фактори все одно примушують інвесторів прийняти рішення вкласти гроші деінде. Це відбувається тому, що економічний розвиток залежить ще й від тих нематеріальних активів, які відомі під загальною назвою культури.

Від самого початку свого існування, економічна наука достатньою мірою цікавилась особливостями людської поведінки. Адам Сміт, який вважається засновником сучасної економіки, стверджував у своїй класичній праці «Багатство Націй», що кожна людина, прагнучи задовольнити свої егоїстичні інтереси,